

Sámi siida ry

Aslak Holmberg

LAPIN ELY-KESKUKSEN PÄÄTÖS KOSKIEN TENOJOEN VESISTÖN KALASTUSSÄÄNNÖN 35 §:N 1 MOMENTIN TARKOITTAMAA POIKKEUSLUPAA KYTTYRÄLOHEN POISTOPYyntIIN

HAKIJA

Sámi siida ry

HAKEMUS

Lapin ELY-keskus on vastaanottanut hakijan Tenojoen vesistön kalastussäännön 35 §:n 1 momentin tarkoittaman hakemuksen poikkeusluvasta kyttyrälohen poistopyyntiin.

VIREILLETULO

Hakija on Lapin ELY-keskukselle toimittamallaan hakemuksella hakenut Tenojoen vesistön kalastussäännön 35 §:n 1 momentin mukaista poikkeuslupaa kyttyrälohen poistopyyntiin.

VÄLITOIMENPITEET

Lapin ELY-keskus on pyytänyt lisäselvitystä hakijalle 9.7.2025 lähetetyllä lisäselvityspyynnöllä. Lisäselvityspyyntöön vastaamisen viimeinen määräpäivä oli 23.7.2025.

Hakija on vastannut täydennyspyyntöön.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu

Vaihde 0295 037 000

www.ely-keskus.fi/lappi

PL 8060, Hallitus-
katu 3 B

96101 Rovaniemi

PL 115, Kallio-
katu 4

87101 Kajaani

PL 86, Veteraani-
katu 1

90101 Oulu

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Lapin ELY-keskus hyväksyy hakemuksen jäljempänä esitetyn mukaisesti.

Hakemuksenne on hyväksytty seuraavin ehdoin ja tarkennuksin:

- 1) Hakija vastaa siitä, että hakemuksessa ja vastauksessa lisäselvityspyynn-
töön yksilöity kalastusoikeuden haltija johtaa kalastusta aina kalastuk-
sen ollessa käynnissä;
- 2) Hakija vastaa siitä, että hakijalla on tarvittavat kalastusoikeudet tämän
päätöksen nojalla suoritettavan kalastuksen toteuttamiseksi;
- 3) Hakijan tai nimetyn kalastusoikeuden haltijan on ilmoitettava kalastuk-
senvalvontaan etukäteen ennen kalastuksen aloittamista, milloin (vii-
konpäivä ja kellonaika) kalastus tapahtuu, missä, millä välineillä ja
ketkä ovat mukana pyytämisessä. Utsjoen Saamen sillasta ylöspäin ta-
pahtuva pyynti ilmoitetaan tekstiviestillä numeroon +358 40 8439093
ja sillasta alaspäin tapahtuva pyynti numeroon +358 40 8619052;
- 4) Hakija vastaa siitä, että kalastuksesta pidetään päivittäin hankepäivä-
kirjaa. Hankepäiväkirjaan on merkittävä toteutuneet pyyntipäivät ja
päivittäin saaliiksi otettujen kyttyrälohien lukumäärä sekä sivusaaliiksi
jääneiden ja vapautettujen Atlantin lohien määrä. Ilmoitus on tehtävä
pyyntivälineittäin. Lisäksi on ilmoitettava muut saaliiksi otetut lajit.
Pyyntihanketta koskeva hankepäiväkirja on kokonaisuudessaan toimi-
tettava yhden (1) viikon kuluttua hankkeen päättymisestä Lapin ELY-
keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi) hankkeen diaari-
numerolla varustettuna;
- 5) Hakija vastaa siitä, että poistopyynnistä tehdään saalisilmoitus viikoit-
tain, joka viikon sunnuntaihin mennessä (voi olla kopio hankepäiväkir-
jasta). Saalisilmoitukseen tulee merkitä saaliiksi saadut kyttyrälohet
sekä sivusaaliiksi jääneiden ja vapautettujen Atlantin lohien määrä
sekä muut saaliiksi otetut lajit. Ilmoitus on tehtävä pyyntivälineittäin.
Täytetty saalisilmoitus tulee toimittaa Lapin ELY-keskuksen kirja-
amoon (kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi);
- 6) Hakijan hankkeen toteutusajankohta on: Alkaen aikaisintaan
14.7.2025 ja päättyen viimeistään 8.8.2025;
- 7) Hakijan hankkeen toteutuspaikka on hakijan ilmoittaman hakemuksen
tai mahdollisen täydennyksen mukainen;
- 8) Hakija vastaa siitä, että saaliiksi saadut kyttyrälohet otetaan välittö-
mästi hengiltä ja että saatu kyttyrälohisaalis käsitellään asianmukai-
sesti joko ravinnoksi tai hävitetään;

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen kalata-
louspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa,
Kainuu

Vaihde 0295 037 000
www.ely-keskus.fi/lappi

PL 8060, Hallitus-
katu 3 B
96101 Rovaniemi

PL 115, Kallio-
katu 4
87101 Kajaani

PL 86, Veteraani-
katu 1
90101 Oulu

- 9) Hakija vastaa siitä, että pyyntihankkeissa vältetään Atlantin lohien tyyppisiä esiintymisalueita, ottaen huomioon mm. vedenkorkeuden vaihteluiden merkitys Atlantin lohien esiintymiseen;
- 10) Kalastaminen on kiellettyä joen syväväylässä;
- 11) Sivusaaliiksi saadut Atlantin lohet on välittömästi vapautettava;
- 12) Mikäli Atlantin lohia tulee sivusaaliina useita kappaleita, on pyynti kyseisellä alueella välittömästi lopetettava;
- 13) Mikäli kyttyrälohia ei nouse merkittävässä määrin, voi ELY-keskus harkintansa mukaan keskeyttää hankkeen mukaisen pyynnin välittömästi tai siirtää sen aloitusajankohtaa ilmoittamalla päätöksestä sähköpostitse tai ennalta puhelimitse hankevastaavalle.

Poikkeuslupa oikeuttaa hankkeen toteuttamisen vain Suomen puolella. Kalastaminen ei ole sallittua Norjan puolella jokea poikkeusluvalla.

ELY-keskus suosittelee, että pyydykset koetaan riittävän usein, jotta tarpeettomilta sivusaaliskuoolemilta vältytään. Jos pyydykseen on kuollut Atlantin lohi, on se siitä huolimatta laitettava takaisin jokeen. Atlantin lohta ei saa ottaa saaliiksi.

Muilta osin kalastuksessa noudatetaan Tenojoen vesistön kalastussääntöä ja muuta sovellettavaa kansainvälistä ja kansallista lainsäädäntöä.

Mikäli hakija tai hankkeeseen osallistuva rikkoo edellä mainittuja ehtoja Lapin ELY-keskus voi päättää hakijan poikkeusluvan alaisen hankkeen keskeyttämisestä tai muuttamisesta välittömästi.

RATKAISUN SOVELLETUT OIKEUSOHJEET JA PERUSTELUT

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tenojoen kalastussäännön 35 §:n 1 momentin mukaan: "Toimivaltainen viranomaisella voi myöntää paikallisille organisaatioille luvan kyttyrälohen kohdennettuun poistopyyntiin. Poistokalastus on toteutettava kalastusoikeuden haltijan johtamana. Luvan myöntää sen maan viranomaisella, jossa poistopyyntiä harjoitetaan."

Tenojoen vesistön kalastussäännön 35 §:n 1 momenttia koskevien lain esitöiden (HE 9/2024 vp.) mukaan: "Molempien maiden viranomaiset voivat pykälän 1 momentin mukaisesti yksin myöntää luvan paikallisten organisaatioiden hankkeille kyttyrälohen poistopyyntiin, mikäli hanke ei rajoita merkittävästi lohien nousua. Tällaisten hankkeiden tulee olla kalastusoikeuden haltijan johtamia. Paikallisilla organisaatioilla tarkoitetaan tässä esimerkiksi

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu

Vaihde 0295 037 000

PL 8060, Hallituskatu 3 B

PL 115, Kalliokatu 4

PL 86, Veteraaninkatu 1

www.ely-keskus.fi/lappi

96101 Rovaniemi

87101 Kajaani

90101 Oulu

kalatalousaluetta, osakaskuntia tai kalastuksen harjoittamiseen liittyviä yhdistyksiä, joiden kotipaikka on Tenojoen vesistön valuma-alueella.”

Kyttyrälohi on nähty Atlantin lohen lohikannalle mahdolliseksi uhkatekijäksi Tenojoen vesistön kalastussäännön lain esitöiden (HE 9/2024 vp.) mukaan: ”Vieraslajina esiintyvän kyttyrälohen haittavaikutuksia ei toistaiseksi varmuudella tunneta. Potentiaalisesti ne voivat vaikuttaa haitallisesti alkuperäisten vaelluskalalajiemme kantoihin (lohi, taimen) esimerkiksi kilpailun ja/tai kalatautien leviämisen kautta. Lisäksi jokeen kuolevat kyttyrälohet saattavat runsaana esiintyessään vaikuttaa jokien ravinnetaseisiin ja siten myös eliöyhteisön rakenteisiin.”

RATKAISUN PERUSTELUT

Lapin ELY-keskus katsoo, että hakemuksessa esitetyt perusteet kyttyrälohen poistopyyntiin täyttyvät. Hakijana on säännöksen tarkoittama paikallinen organisaatio ja lisäksi hakemuksessa on ilmoitettu vähintään yksi Tenojoen kalastussäännön 3 §:n 1 tai 2 momentin 1 kohdan mukainen kalastusoikeuden haltija, joka johtaa kalastusta. Hakemuksessa sekä hakemuksen täydennyksessä voidaan todeta olevan riittävästi perusteltu poistopyynnissä käytetyt pyyntitavat sekä alueet, joissa kyttyrälohta on tarkoitus pyytää. Hakija on myös perustellut riittävästi, kuinka aikoo minimoida Atlantin lohen joutumisen sivusaaliiksi.

Atlantin lohen kannan tilanne Tenojoen vesistössä on notorisesti erittäin heikko. Vuoden 2016 jälkeen saaliskehitys on ollut voimakkaasti laskeva ja vuoden 2020 jälkeen lohenkalastus on jouduttu kieltämään useana vuonna peräkkäin.¹ Atlantin lohen lisääntymisen kannalta tärkeimpinä voidaan pitää kahden- ja kolmen merivuoden ikäisiä emokaloja.² Tenon seuranta- ja tutkimusryhmän Tenojoen lohikantojen tilasta tehdyn tutkimuksen mukaisen raportin biologinen neuvo on, että Atlantin lohen lohikantoja ei tulisi kalastaa lainkaan.³

Kyttyrälohta nousi arviolta 170 000 yksilöä Tenojokeen vuonna 2023 (HE 9/2024 vp.). Tämän perusteella voidaan arvioida vuoden 2025 nousumäärien olevan korkea tulevalle kalastuskaudelle. Aikaisempina vuosina määrät ovat moninkertaistuneet, joten nousumäärien arvioidaan siten lisääntyvän tulevalle nousukaudelle. Erityisesti vuoden 2023 voimakas nousu on todennäköisesti tuottanut uuden voimakkaan vuosiluokan tulevalle kalastuskaudelle, jolloin poistopyyntiin on perusteltua varautua.⁴ Kun huomioidaan edellä mainitut seikat, voidaan katsoa kyttyrälohen arvioitujen korkeiden nousumäärien takia poistopyynnin olevan tarpeellista.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu

Vaihde 0295 037 000

PL 8060, Hallituskatu 3 B

PL 115, Kalliokatu 4

PL 86, Veteraaninkatu 1

www.ely-keskus.fi/lappi

96101 Rovaniemi

87101 Kajaani

90101 Oulu

Kyttyrälohien havaittu nousuvaelluksen aloitusajankohta sijoittuu kesäkuun lopulle ja nousuvaelluksen huippu sijoittuu aiempien vuosien perusteella heinäkuun alun ja puolenvälin välille.⁵ Tästä syystä ELY-keskus katsoo, ettei poistopyyntiä ole tarkoituksenmukaista aloittaa vielä kesäkuussa, sillä nousumäärät Suomen puolella tuohon aikaan eivät ole vielä merkittäviä. Tällöin vältetään myös isojen Atlantin lohien joutuminen sivusaaliiksi, sillä niiden nousuvaelluksen huippu sijoittuu touko-kesäkuulle. Vuoden 2023 koepyyntiin perusteella huomattiin, että kyttyrälöhisaalis kasvoi kohti heinäkuun loppupuolta ja elokuun alkua, jolloin kyttyrälohet alkoivat kerääntymään kutupaikoilleen, tällöin kyttyrälohen pyyntiä voidaan tehokkaammin kohdentaa nimenomaan kyttyrälohen kuteviin kantoihin.⁶

Poistopyyntiin alueellisessa rajauksessa tulee ottaa huomioon erityisesti Atlantin lohien tyypillisten esiintymisalueiden välttäminen. Kyttyrälohien kutupaikat sijaitsevat pääsääntöisesti matalikoissa, vain noin 30–60 cm syvyydessä ja hyvin lähellä rantaa.⁷ Lapin ELY-keskus katsoo, että pyyntipaikkojen asettaminen vain kyttyrälohen pääasiallisille esiintymisalueille varmistaa sen, että Atlantin lohta ja muita alkuperäisiä kalalajeja jää sivusaaliiksi mahdollisimman vähän. Näin saadaan varmistettua poistopyyntiin tarkoituksenmukaisuus ja varmistuttua pyyntiin oikeasuhtaisesta alueellisesta sijoittumisesta.

Lapin ELY-keskus katsoo, että poistopyyntiin edellytykset täyttyvät ja sille nähdään erityinen tarve vuoden 2025 nousumäärien arvioiden perusteella.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET, LISTAUS

Tenojoen vesistön kalastussääntö 34–35 §, hallintolaki 31–34 §, kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta 3 §

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Sámi siida ry

JÄLJENNÖS PÄÄTÖKSESTÄ

Hakija

Tenon kalatalousalue

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu

Vaihde 0295 037 000

PL 8060, Hallitus-
katu 3 B

PL 115, Kallio-
katu 4

PL 86, Veteraani-
katu 1

www.ely-keskus.fi/lappi

96101 Rovaniemi

87101 Kajaani

90101 Oulu

Norjan kalatalousviranomainen (TF)

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Lapin ELY-keskuksen verkkosivuilla osoitteessa <http://ely-keskus.fi/web/ely/kuulutukset>.

LISÄTIETOJA

Safiye Rosengrèn puh. 050 302 3021, sposti safiye.rosengren@ely-keskus.fi

Kare Koivisto puh. 0400 211 898, sposti kare.koivisto@ely-keskus.fi

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto oikeuteen. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä.

ALLEKIRJOITUKSET

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asiainhallintajärjestelmässä. Asian ovat esitelleet kalatalousasiantuntija Kare Koivisto ja korkeakouluharjoittelija Safiye Rosengrèn. Asian on ratkaissut kalatalouspäällikkö Jermi Tertsunen.

LIITTEET

Valitusosoitus

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu

Vaihde 0295 037 000
www.ely-keskus.fi/lappi

PL 8060, Hallitus-
katu 3 B
96101 Rovaniemi

PL 115, Kallio-
katu 4
87101 Kajaani

PL 86, Veteraani-
katu 1
90101 Oulu

Tämä asiakirja LAPELY/2970/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/2970/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Koivisto Kare 11.07.2025 15:46

Esittelijä Rosengren Safiye 11.07.2025 15:34

Ratkaisija Tertsunen Jermi 11.07.2025 15:49